

Expunere de motive

Prezenta inițiativă legislativă are ca obiect modificarea și completarea dispozițiilor Codului de procedură civilă prevăzută prin Legea nr. 134/2010, republicată, în scopul consolidării garanțiilor procesuale și protejării efective a drepturilor persoanelor vulnerabile implicate în procedura instituirii unei măsuri de ocrotire juridică.

Modificările propuse sunt fundamentate pe următoarele considerente juridice și de oportunitate:

1. Necesitatea modificării privind suportarea costurilor evaluărilor medicale și psihologice (modificarea art. 938)

La nivelul țării nu există practică unitară cu privire la plata sau neplata documentelor solicitate de procuror, astfel încât există județe în care contravaloarea se suportă de către persoana ocrotită/examinată sau familia acestuia și sunt județe în care se obțin gratuit, respectiv furnizorii de servicii medicale aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate nu încasează sume de bani pentru documentele întocmite.

Prin Ordinul nr. 2692/1889/2023 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății și al ministrului muncii și solidarității sociale nr. 3.423/2.128/2022 privind aprobarea metodologiei și a raportului de evaluare medicală și psihologică a persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale în contextul dispunerii, prelungirii, înlocuirii sau ridicării măsurii de ocrotire, publicat în Monitorul Oficial Nr. 772 din 25 august 2023, au fost modificate prevederile referitoare la Registrul experților psihologi din cadrul Colegiului Psihologilor din România, prin eliminarea acestuia, astfel încât evaluarea psihologică să poată fi realizată de către un psiholog care deține atestat de liberă practică în treapta profesională specialist sau principal și exercită profesia prin una dintre formele legale prevăzute de Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

De asemenea, având în vedere prevederile art. 189 alin. (5) din Hotărârea nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial Nr. 466 bis din 26 mai 2023, prin Ordinul nr. 2692/1889/2023 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății și al ministrului muncii și solidarității sociale nr. 3.423/2.128/2022 și ținând cont de sesizările transmise de instanțele de judecată cu privire la costurile aferente serviciilor prestate atât de psiholog cât și medicul din specialitatea psihiatrie sau psihiatrie pediatrică, au fost completate anexele nr. 1 și nr. 2 respectiv „furnizorii de servicii medicale aflați în relație contractuală cu casele de asigurări de sănătate NU încasează sume pentru documentele medicale necesare evaluării și reevaluării medicale și psihologice în contextul dispunerii, prelungirii, înlocuirii sau ridicării măsurii de ocrotire eliberate potrivit domeniului de competență, în urma serviciilor acordate.”

Din păcate, așa cum am menționat mai sus, practica nu este unitară, iar prin completarea prevederilor articolului 938 prin introducerea unui alineat care stabilește că nu vor fi impuse cheltuielile ocazionate de efectuarea evaluării medicale și a raportului de evaluare psihologică se elimină povara financiară asupra persoanelor vulnerabile:

2. Flexibilizarea locului și modalității de audiere a persoanei ocrotite (prin modificarea alin. (3) al art. 940)

Prevederile art. 940 alin. (3) nu oferă suficiente alternative instanței în privința locului și modului de audiere a persoanei a cărei ocrotire se solicită. În practică, audierea în sala de judecată poate afecta negativ starea psihică sau fizică a acesteia, mai ales în cazurile grave.

Prin urmare, modificarea propusă are ca scop:

- Permite instanței să aleagă, în funcție de interesul persoanei și circumstanțele cauzei, locul cel mai potrivit pentru audiere: domiciliul, locul de îngrijire, prin mijloace tehnice;
- Asigurarea unui echilibru între necesitatea audierii și protejarea stării de sănătate și demnității persoanei.

Această măsură este în concordanță cu principiile protecției persoanelor cu dizabilități prevăzute de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010.

În practică, instanțele întâlnesc frecvent cazuri în care persoanele vizate de măsura ocrotirii nu pot fi audiate din cauza stării de sănătate fizice sau psihice, iar actuala reglementare, articolul 940, nu oferă un temei procedural clar pentru derogarea de la obligația de audiere.

Prin propunere se urmărește asigurarea accesului efectiv la justiție pentru persoanele ocrotite, care adesea prezintă afecțiuni fizice sau psihice, mobilitate redusă. Se prevede ca instanța să poată excepta ascultarea directă a persoanei, atunci când raportul medical indică riscuri pentru sănătate sau incapacitatea de exprimare a voinței și audierea să poată fi realizată prin videoconferință dacă starea de sănătate permite.

3. Coerența cu standardele și jurisprudența internațională

Modificările propuse sunt în acord cu:

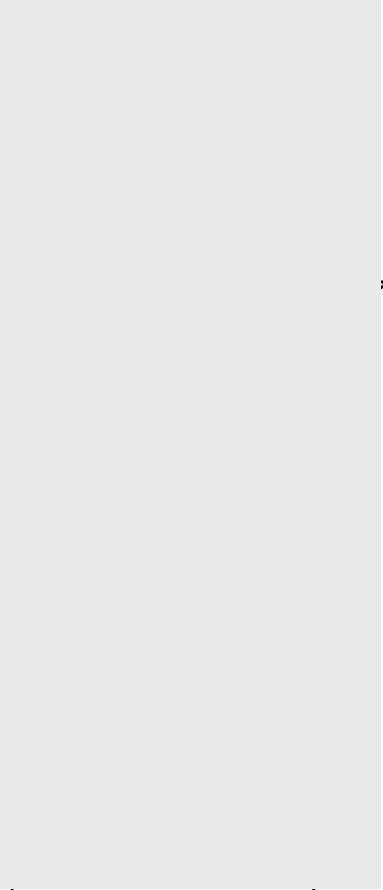
- Necesitatea modernizării procedurilor judiciare în domeniul ocrotirii persoanelor vulnerabile;
- Principiile proporționalității, individualizării și respectului pentru demnitatea umană;
- Standardele internaționale în materie de protecție a drepturilor persoanelor cu dizabilități;
- Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și recomandările Consiliului Europei privind capacitatea juridică și ocrotirea persoanelor cu dizabilități.

4. Concluzie

În concluzie, inițiativă legislativă oferă un cadru legal explicit și echilibrat, care protejează atât interesele persoanei ocrotite, cât și eficiența actului de justiție; asigurarea protecției efective a persoanelor aflate în imposibilitatea de a-și exprima voința; clarificarea competenței instanței de a deroga, în mod motivat, de la regula audierii.

Prezenta inițiativă legislativă contribuie la consolidarea unui cadru legal coerent și eficient, în care interesele persoanelor aflate în dificultate să fie protejate într-un mod real, echitabil și adaptat nevoilor lor individuale.

Inițiatori,

Nr. crt.	Deputați/Senatori	Grupul parlamentar	Semnătură
1.	Csép Éva-Andrea	UDMR	
2.	Zahoranszki Brigitta-Eva	UDMR	
3.	Csoma Botond	UDMR	
4.	Molnar Andrei	UDMR	
5.	Ladányi László-Zsolt	UDMR	
6.	NAGY STIBÓLCS	UDMR	
7.	KOLCSÁR KÁROLY	UDMR	
8.	SZABÓ JÓZSEF	UDMR	
9.	MÁRKÓ ÁRILÁ-GABOR	UDMR	
10.	BIRÓ ROZÁLIA-IBOLYA	UDMR	
11.	ZAKARÉTS ZOLTÁN	UDMR	
12.	VASS LEVENTE	UDMR	
13.			
14.			
15.			